

Af Karin-
Lis Svarre

Nye ideer med vor bolig solidt placeret i cement

To arkitekter på Louisiana: Boligen skal gro frem efter behov

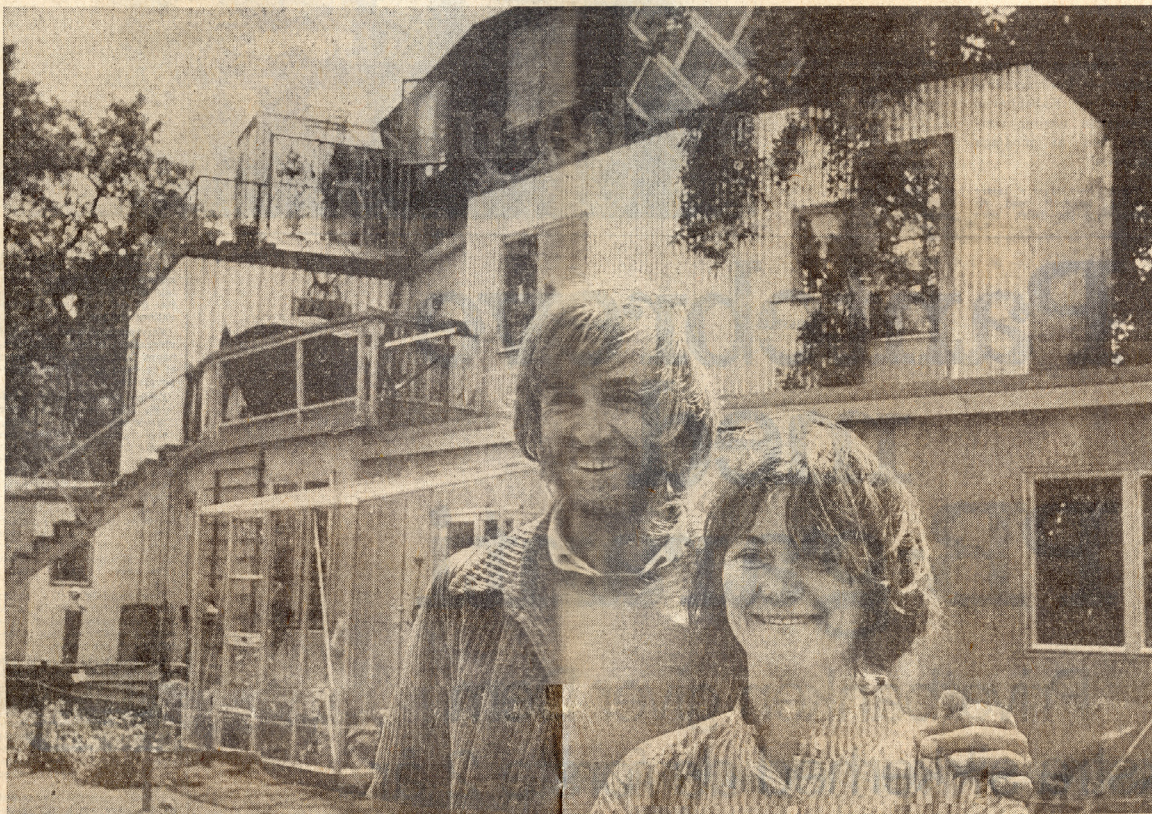
Arkitekterne Susanne Ussing, 36 og Carsten Hoff, 43 vil gerne have sig frabedt at blive kaldt arkitektoniske drømmere. Vi er meget vågne og bevidste og har alle fire ben på jorden, understreger de to, som på Louisiana udstillingen om alternativ arkitektur bidrager med utraditionelle ideer om bolig og boligmiljø.

Deres bolig-vision hedder det organiske boligbyggeri eller procesbyggeriet, som kort handler om, at en bebyggelse skal udvikle sig efter de enkelte beboeres eller beboergrupper individuelle ønsker. Det indebærer også et brud med de herskende æstetiske normer om hvad der er grimt og smukt i det organiske byggeri blandede nyt og gamle, mange slags materialer og stilarter, for sådan må det blive, når vidt forskellige mennesker vil realisere deres egne ønsker ud fra en forskellig baggrund.

Man tager et stykke jord. Bygger nogle forskudte beton-planer eller niveauer og får så en masse grunde i forskellig højde. Derefter laver man de elementære installationer som el og vand og et affaldssystem — og så er strukturen klar, og arkitekten kan trække sig tilbage. Herefter kan de kommende beboere selv gå i gang med at bygge og udvikle deres egne boliger — for boligen er nemlig for betydningsfuld til at overlade til specialister, mener Susanne Ussing, der også er billedbygger og Carsten Hoff, der både deler tegnestue og hus i Tårnbæk.

— Vil I overflødigere jer selv?

— Nej, der vil stadig være brug for specialister og styring, men i dag er det en masse kontrol på det personlige plan, f.eks. må man mange steder ikke have drivhus på altanen, men for de store fir-

Carsten Hoff og Susanne Ussing: — Boligen er for betydningsfuld til at overlade til specialister.

maer, der repræsenterer en økonomisk magt, er der meget lidt begrænsning. De store kan få dispensationer og få lov til at opføre næsten, hvad de vil.

— Trods intense, saglige og faglige og følelsesmæssige protester har man bl.a. tilladt opførelsen af et højhus-hotel nær det indre København. Men en gruppe unge mennesker i

en saneringsejendom med udstigt til samme hotel, er blevet nægtet tilladelse til at lave ejendommen om til kollektiv-bolig under henvisning til bygningsreglementet.

— Vi ønsker en bevidst styring af en bys udvikling. En by må formes bevidst, oplevelsesrigt og ikke som i dag, hvor de fleste byer er et tilfældigt re-

sultat af kommercielle hensyn.

— På det lille plan derimod skal folk selv bestemme og have lov til at indrette sig — også med drivhus på altanen og gøder i baghaven.

— I dag tromler produktionsapparatene hensynsløst frem over menneskeliv i øst og vest. Hvis man skæller ætterne af bygningerne f.eks.

i Øst- og Vestberlin finder man, at de modsatte politiske ideologier ender i huse og bebyggelse, der er ens. De udtrykker den samme overvældende mangel på respekt for det enkelte almindelige menneske. Statskapitalisme og privatkapitalisme tromler lige hensynsløst.

Susanne Ussing og Carsten

Hoff, der har samarbejdet om alternativ arkitektur siden 1968, har begge en traditionel tegnestue-baggrund, men er enige om, at de ikke vil bruge deres tid og kræfter på standard-byggeriet.

Aldrig opført

Til gengæld har de også er-

faret, at man ikke spinder grund på alternative arkitektur-ideer.

I 1973 vandt de førstepræmien i en konkurrence om fornyelse af etage-boligformer. Vinderprojektet, der er et organisk boliglandskab, hvor ideen er, at forskellige former for byggeri skal trives side om side i et system af bolig-cirkler med grønne områder i midten, er

aldrig blevet opført.

— Hvorfor ikke? Bl.a. fordi konjunkturvæne i dag er i en nedgangsperiode — og så graver man sig ned i hullerne og siger, at der ikke er råd til eksperimenter. Så vil man hellere lave det kendte og det sikre — også selv om man ved, at det ikke fungerer, siger Carsten Hoff. Han tilføjer:

— Man siger, at projektet ikke er realistisk, men det er ikke os der er urealistiske. Tværtimod er det urealistisk at fortsætte det beton-byggeri, som man har set ikke fungerer.

Susanne Ussing: — Måske er man i de politiske og administrative organer også bange for vores projekt. Det ligner Christiania, og hvad kan noget sådant ikke sætte i gang? Projektet er lavet med tanke på et søgte boligfællesskab — et fællesskab, der opstår, når man befinder sig i en konkret situation, hvor man har brug for hinanden — ikke det kunstige hvor der må sættes pædagoger ind for at klare fællesskabet.

— I Farum Midtpunkt og Celgebakken i Albertslund har man set, hvordan fællesskab har ført til, at folk aktionerer og bliver en pressionsgruppe. Der har man udviklet et fællesskab, der stiller krav. Og det er naturligvis besværligt for en kommunalbestyrelse. Så er det bedre at have folk i parcelhuse, for der passer man sig selv bag ligusterhekkene. Der kræver man mod hinanden i stedet for med hinanden.

— Vi håber, at vores bidrag på Louisiana måske kan inspirere nogle mennesker til at finde sammen og lave en boligforening der kan gå i gang med at realisere vores projekt.

Susanne Ussing og Carsten Hoffs boligvisioner stønder ikke ved Danmarks grænser. De ønsker global solidaritet.

— Danmark er et foregangsland — især for mange u-lande, som ofte bygger prestige-boliger, der kan vises frem for udenlandske gæster, men spørgsmålet er om vi har råd til at fortsætte med det kolossale ressourcepid og arbejdskraftspild, som vi oplever i dag.

Hvis vi i Danmark i stedet begynder at lave en ny slags boliger og byfornyelse, baseret på beboernes aktive og fysiske medvirken, så vil vi ikke alene hjælpe os selv, men også gøre det muligt for u-landene at være deres egen situation bekendt.

(Foto: Erik Petersen).